

Henk Pruis

Deventer

Mw. drs. F. Halsema, burgemeester van Amsterdam, Amstel 1 1011 PN
AMSTERDAM

Mw. W. van Gent, voorzitter Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding
(ACOI) Postbus 18601, 2502 EP Den Haag

Colmschate, 23 september 2024

Geachte mevrouw Halsema, mevrouw Van Gent,

Van Henk J. van de Belt, voorzitter van het Comité Herdenking Vliegcramp Bijlmermeer, heb ik begrepen dat u bijdragen verzorgt op 4 oktober aanstaande tijdens de herdenking van de vliegcramp uit 1992.

Als voormalig onderzoeker van de vliegcramp in de Bijlmermeer stuur ik u hierbij wat informatie, die u wellicht als achtergrondinformatie kunt gebruiken bij het voorbereiden van een lezing of toespraak.

De vliegcramp uit 1992 is nog niet verwerkt, zoals het ACOI op 19 april 2024 in haar rapport schreef: door de Bijlmerbewoners niet en door een groot deel van Nederland eigenlijk ook niet. Het hoofdstuk is niet afgesloten. Complottheorieën en een gif-doofpot media-frame hebben het 32 jaar kunnen overleven, zonder dat daar ooit bewijs voor heeft bestaan.

Als ongevalsonderzoekers (1992-1993) beschikten we altijd over informatie om veel van de onjuiste verhalen te ontcrachten, maar dat heeft na de enquête in 1999 nooit plaatsgevonden omdat er sfeer heerste waarin men, de onderzoekers en een deel van de overheid, zich 'verguist' voelde. De vooronderzoeker Wolleswinkel kreeg zelfs min of meer een spreekverbod opgelegd. De complottheorieën hebben het overleefd, en werden zelfs in 2022 nieuw leven ingeblazen door een schrijver, een politicus en een Nederlandse omroep met een dramaserie en een documentaire. Vele dagbladen en zelfs kwaliteitskranten gingen in de al jarenlang bestaande verhaallijnen mee zonder gedegen onderzoek en publicatie van de feiten.

De mediadynamiek en de vicieuze cirkel waarin de maatschappij, de media en de politiek terecht zijn gekomen bestaat nog steeds. Hoe komen we daaruit als de gedachte blijft leven en voortdurend gevoed wordt door berichtgeving dat er van alles te verbergen

is? We hebben immers een parlementaire enquête gehad waarbij zonder enige terughoudendheid gemotiveerd aan meegewerkt is om alle informatie te verstrekken.

Met een artikel van 13 september 2024 in het Historisch Nieuwsblad, geschreven door onderzoeksjournalist Bart de Koning, is na onafhankelijk zorgvuldig journalistiek onderzoek een inspanning geleverd om de complottheorieën te weerleggen. Ik heb zelf al vanaf 2021 gepoogd om 'lichtpuntjes in de duisternis' te brengen door middel van een goed onderbouwd artikel, echter, de landelijke dagbladen toonden zich niet geïnteresseerd.

Een aantal vlieggramponderzoekers hebben hun persoonlijke dossiers aan mij ter beschikking gesteld om een website met waarheidsgetrouwe informatie vorm te geven (www.elal1862accidentinvestigation.nl), vooruitlopend op het rapport van het ACOI. Een mijns inziens gewaagde stap in een vertroebeld mediaklimaat. Echter, de onderzoekers begrijpen dat transparantie van het grootste belang is voor de verwerking van veel leed.

Ik ben me ervan bewust dat geen vertrouwen te winnen is met ronkende krantenkoppen en door beschuldigende uitspraken te doen. Om die reden ben ik zelf in de Bijlmermeer in een vorm van 'stille diplomatie' gaan praten: elkaar recht in de ogen kijken, alhoewel het zeer complex is om iedereen te bereiken. Dat zal niet mogelijk zijn, en ik heb me ook niet ten doel gesteld om de beeldvorming te keren. Dat is nagenoeg onmogelijk. Bovendien lezen meeste Bijlmerbewoners waarschijnlijk geen NRC, geen Historisch Nieuwsblad en geen websites met ingewikkelde documenten. Toch heb ik gedacht om op die manier te kunnen bijdragen aan de verwerking van veel leed dat nog steeds in de Bijlmermeer bestaat. Nog steeds ben ik bereid om op vragen van Bijlmerbewoners antwoord te geven. Tot op heden heeft men mij niet benaderd.

In het artikel van het Historisch Nieuwsblad en op de website www.elal1862accidentinvestigation.nl zouden de Bijlmerbewoners zelf veel informatie kunnen vinden. Is het inderdaad zo, dat er zoveel informatie wordt achtergehouden als sommige media ons willen doen geloven? U zou zichzelf ook kunnen overtuigen van de kwaliteit van de informatie, die wellicht vollediger en beter toegankelijk is dan blauwe mappen met strikjes in het Nationaal Archief. Een aantal mensen in de Bijlmermeer heeft de informatie op de website al 6 weken kunnen inzien, en is in de gelegenheid gesteld om hun gedachten erover te laten gaan. Er is geen enkele negatieve feedback ontvangen; het initiatief werd op waarde bekeken.

Ik wilde u op de hoogte stellen van dit initiatief, wellicht een klein lichtpuntje. Eerlijkheid, de feiten nog eens op een rijtje te zetten en de mogelijkheden tot een eerlijk gesprek bieden zouden kunnen helpen het leed beter te verwerken.

Voor de zorgvuldigheid wil ik graag opmerken dat deze brief een persoonlijk initiatief is dat volkomen losstaat van de publicatie van 13 september 2024 in het Historisch Nieuwsblad.

Zoals ik in de inleiding van deze brief reeds aangaf, hoop ik dat u een aantal lichtpuntjes kunt verwerken in een voordracht tijdens de herdenking op 4 oktober a.s.

Met vriendelijke groet,

Henk Pruis

Ongevallenonderzoeker in het team van de vooronderzoeker van Raad voor de Luchtvaart in 1992 en 1993 en getuige bij de parlementaire enquête in 1999.

Ontwikkelaar van de website www.elal1862accidentinvestigation.nl.

Bijdragen zijn geleverd aan de documentaire Murky Skies (2023), documentaire Rampvlucht van de KRO-NCRV (2022), podcast Flugforensik (2024) en een interview met het Historisch Nieuwsblad (2024).